

رجب ۱۳۴۳

دینی، علمی، ادبی، اجتماعی

جلد : ۵

عدد : ۵۶

مرکز توزیع:
باب عالی، چاده سنده
(اتحاد تجارت)
کتابخانه سی ابله
(یکی نورکيه)
مطبعه سی

اداره خانه سی:
باب عالیده
(یکی نورکيه)
مطبعه سی فوقنده کی
داثره مخصوصه

مجموعه اسلامی

دفتر القعه ۳۳۸

شرائط اشترا :

صاحبی ، مدیری ، محرومی :

شرائط تحریر :

هرسته نك برنجی وایکجی آلتی آیلغندن اعتباراً آتونه قید اولونور.
سنه لکی : اون ایکی نسخه اولق اوزره پوسته اجرتهله برا.
(۱۰۰) ، آلتی آیلغی : (۵۰) غروشدر . ممالك اجنیه اچین
۱۰ و ۲۰ غروش علاوه سی لازمدر .

اسلامك نفعته خادم یازیلر مع التشر قبول ونشر اولونور . یازانك
شخصیتی دکل، یازینك ماهیتی نظردفته آلتیر . کونده دیله جك آتار
اوقوناقلی ومختصرجه یازیلر اولالیدر . کن یازیلردن شایان قبول
کورولنار تاویج صیراسیله درج ایدیلیر .

کنیش ، قولالی باشلق طاشیان راهبه طوربانی بر شیقیرداتیور .

بورادن کچدکدن سوکره صول طرفده نصاری عزیزلرینک رسملری ، قارت پوستالری صاتیلان وموم آدانان یروار. اوراسنک ده زیارتی « ملجأ ارباب زهد و تقوی »

بورادن سوکره برقاچ یرده طریقت ایچون ، کلیسا ایچون، شواچون دیه یازیلی قوطولر وار . زاهدلری ده فضلہ ثواب قازانمایه دعوت ایدیور . ۱ تشرین ثانی ۹۲۴

رئیس مظهر

— تورکستانده حیات و معیشت —

زراعت — . تورکستانده مزروعات اکثریتله اروا و اسقا صورتیه میدانه کلکده ، باشلیجه : بوغدا ، کببه بوغدایی ، آریه ، یولاف کی اکنلر یتیشدیریلکده بالخاصه پاموق زراعتنه اهمیت ویریلکده در . بوراده غاواچا (یرلی) و آمریقانی اولق اوزره ایکی نوع پاموق موجوددر که برنجیسی ۱۰۰ کون، ایکنجیسی ده ۷۰ - ۷۵ کون ظرفده حال کالی بولیور . حقیقه : بو اولکده پاموق غایت مبذولدر . وسطی حسابله سنوی اون میلیون (بود) آمریقانی ، اوچ میلیون بود مقدارنده در . یرلی پاموق چیقاریلکده در . فقط : بوندن انکیزاده قایتالیستلر استفاده ایتکده ، بالذات چالیشان رنجبرلره ایسه آز بر حصه دوشمکده در . عینیه مملکتزده کی رهژی اداره سی کی پاموق چیقارده عادتاً انحصار آلتنه کیرمشدر . چونکه بیچاره فقیر

[*] ایرتی کون غرتلر ، ساده پارس داخلنده کی مزارقلره ۵۰۴۷۹۸ کیشینک کیتدیکنی یازیورلردی . شهر خارجنده کی قبرستانلر ایچون بو عددک انک اشاغی برملنی علاوه لازم کلیر .

برایکیسنک یازیلری بیله سیلنمش . مثلاً ۱۸۳۲ ده وفات ایدن برقوننک مزارای اوپله زائر سز طورویور . بوتون بونلرله بوراسنک حیاندن آیری و حیاتله هیچ برعلاقه و آکلایدشی بولنمیان بر محیط اولدیغنی و کیتدکجه عدمه دوغری پارچه پارچه یوق اولدیغنی حس ایدیور سکر .

بو قبرستانک انتظام و نظافتنه ، وقور زینتنه ، زائرلرک حرمت وجدیتلرینه رغماً انسان نه اولورسه اولسونینه اولنه اولیور دیمکدن کندیغنی آلامیور . [*]

اولولر بایرامنده کوروله جک بر شنی ده بویوک کلیسارک برنده اجرای آیین ایدی . (مادولهن) کایسانه کیتدم . کچ قالمشم . آینه اشتراک ایته . ینلر ، یعنی سیرجیلر ، انک آرقاده آقاده ، کایسانک دیگر قسمیه قابل نقل تحت مانعه ایله آیریلش یرده طورویورلر . عددلری اولدقه قالا بالق . اکثریسی آمریقالی . اوزاقدن آغیر بر هوا چالینیور . موسیقی بعضاً جان چکشیرکی اینجه لیور ، ایکه یور ، سوکره اینجه و قالین سسلری مزج ایله آهنکلر چیقاریور . ستون و هیکلرک لوشلغنده غائب اولیور . موسیقی بعضاً غیرطبیعی کسکین بر شیقیرتی یرتیور . برقاچ دفعه تکرر ایتدی . چالینان پارچه ایله او یغونلنی اولمادیغنی قولاغک حس ایتدیکی ، آهنک بوزیچی رشیقیرتی . نهایت آکلایدی . باشی آچیق برپاس یکی کلنلردن و عبادته اشتراک ایتش اولق ایچون کایسانک اسکمه لرینه اوطورانلردن پارا طوپلا یور . نهایت موسیقی ، دعاسنی بتر مشلره مخصوص براطمشان ایله طوردی . یاواش یاواش چیقورلر . تحت مانعه نک قاپسندن کچرکن بر راهبه غایت شیق بر طوریا طوتیور . عابدلر لرینی بر جیلرینه ، برده قدیفه طور بایه اوزاتیورلر . شاید اجرای ایجابی اونوتانلر اولورسه باشنده ، کریش لیلک قنادلری کی ،

هله : تورکن خالیسی دنیاده شهرت بولش و
برخیلی قازانمشدر .

معدنلر — . تورکستان، معدنیات خصوصنده
اولدجه زتکیندر . فقط مع التأسف هنوز حقیقه
ایشله دیله مشدر . طوز ، طاش کوموری ، قورشون
و باقیر کی معدنلر ، مرمر ، فیروزه ، عقیق ،
زمرد و امثالی قیمتی طاشلر بولونمقله برابر (زر
افشان) نهری باشلرندن آز مقدارده آلتون ،
مرغاب بویندن کوموش چیقاریلمقله در .
تورکستانده معدن صولری و طوز کوللری ده
چوقدر .

تورکستانده وسائط نقلیه :

ده میر یوللر — . آسکی یوردیمز اولان شو
اولکه نك ایکی طرفی ده میر یوللر چورمشدر . بو
یوللر سایه سنده مذکور قطعه مدنیت مرکزلی
ایله برله شمشدر .

بونلرک بریسی : (۱۸۸۸) تاریخده انشاسی
ختم بولان اورتیه آسیا ده میر یوللریدرکه بحر خزر
(کراسناوودسکی) دن اعتباراً عاشق آباد ، مرو ،
بخارا و سمر قند شهرلری کچهرک تاشکنده قدر
امتداد ایشدر .

بو یول درت جهته آریلییور : ۱ — . مرودن
کوشکه قاعه سنه ؛ ۲ — . جیرنایف موقعندن خوقند
و اندجانه ؛ ۳ — . خوقندن نامانکانه ؛ ۴ — .
نامانکادن مرغلانه قدر .

ایکنجیسی : (۱۹۰۴) ده یاپیلان یولدرکه
تاشکندن تورکستان ، آق مسجد ، قازالی ، آق
توبه شهرلری بلرور اورنبورغه قدر دوام ایدیور .
کذلک تاشکنده یاقین (آریض) موقعندن بریول
آریلارق چیمکشد ، بشپهک ، آلماتا و سیمی پالات
شهرلری کچهرک سیبیر یاده میر یوللری ایله برله شمشدر .

محصولینی ایسته دیکی فیثاته صانامیور . بوده
تورکستانده جاری اولان برلک ، سربستلک دستور .
لرینک درجه قیمتی کوسترمکه کافی دکلی در ؟

اوزومجیلک — . اوزومجیلک ده خیلی یولنده در .
یالکز سمر قند ولایتندن اصغری بر میلیون بود
قورو اوزوم آورو پای روسیه سوق اولونمقله در .
(یدی صو ولایتنک سکنه سندن مهم بر کتله ،
آریجیلقله اوغراشمقله در) .

اورمانجیلک — . تورکستانده آجایلق آزددر .
موجود اورمانلر اودوندن باشقه بر ایشه یاراماز .
ابنیه واعمارات ایچون لازمکلن تحته و کرسته
روسیه دن آلینمقله در .

بالقجیلک — . صردریا ، آمودریا بویلرنده و
بحر خزر ساحلارنده متمکن قیرغیز ، تورکمنلر
بالقجیلقله کچینیورلر .

رعی حیوانات — . بو ایش الکز یاده تورکمنلر
ایله قیرغیز — قازاقلرک مدار معیشتی تشکیل
ایدیور . بو کوچبلره (چاروا) آدی ویرییلر ؛
چاروانک بتون سعادت ، داها دوغروسی حیاتنک
درت کوشه سی چار تعبیر اولنان : دوه ، صیغیر ،
آت و قویون حیواناتنده در . فی الحقیقه : شو
مخلوقاتدن آز هرجهت انتفاع اولونمقله در .

مثلا : ائلری ، سودلری ، غدالری تأمین
کی یونلرندن البسه ، دهریلرندن آیاق قابی ،
قیلرندن ایپ و اورغان یاییلمقله ، حتی مواد
غائطه لری بیله محروقات میاننده مهم احتیاجلری
قابا تمقله در .

أل ایشلری — . یوقاریده عرض ایتدیکم
مابه الانتفاع اشیا کاملاً کندی صنعتلریز . باشدن
آیاغه قدر اولان البسه لری وجوده کتیر دکلی
کی کچه و خالی ده اعمال ایتکده درلر .

بو یوللر واسطه سیله داخلی معمولات خارجه سوق،
خارجدن ده مال، متاع ادخال اولونمئده در. ديه
بيليرزكه بو يوللر سايه سنده توركيستان اولگه بي
تجارت و اقتصاد عالنده يوكسك موقع قازانمش
- ان شاء الله - دهاده قازانا جقدر .

صو يوللری - . بحر خزرک شرق ساحلی
ایله غرب جهتی - باکو - کراسناوودسک - شمال
ایله جنوب طرفی حاجی طرخان و ایران - آره سنده
واپورلر دائمی صورتده ایشله مکده در . آرال
دکزنده - توفاق آتا - مویتاق اسکله لری - ایله
شمالده کی « آلتی قودوق » موقعی بیننده یولجی و
اشیا واپورلری اولدینی کی آمودریاده - خیره و
بخارا خانقلری داخلنده ده سفائن موجوددر .

باخصوص یازک کوزل زمانلرنده آمودریا
واپورلرنده سیاحت ایتک ایچون آوروپادن بر
چوق سیاحین آقین یایمقده در .

سرای ، بویوک مانیه معلم : رفعت

آشاغیدن گلمه بر حکمت اجتماعیه !

اوغراشه اوغراشه آکلاشیلماز بر حاله
کتیردیکمز بیکس تورکجه نک اولجه نه قدر ظریف
بعضی تعبیرلری واردی . اسکی ! دییه قالدیروب
آتدیغمز او تعبیرات آره سنده برده (آشاغیدن
گلمه) وصفی ایشیدیلیر و بونکله آوروپا امتعه سی
توصیف ایدیلیر، مثلاً « آشاغیدن گلمه بر قاش »
ده نیلیردی .

ایجه مدندن بری اونوتولاجق درجه یه کن
بو تعبیری اخیراً عصری برحادثه و غربی بر « مفکوره »
بکا خاطر لاتدی . عصری حادثه شو : بر مادام
یاخود ماداموازل ، آروپانک بیلیم تره سندن
چیقمش ، اجتماعیات عصریه حقه ده تنویرانده بولونمق

اوزره استانبوله ککش . کهنه بیزانسه نسبتله مدنیتجه
مرتفع ! کورولن (پهرا) صیرت لرنده اجرتلی ،
اجرتسز قونفرانس لر ویره ش ، یاشنک چکینجه
اولماسی - مانطوسنی آتمق صورتیه کوستردیکی -
وجودینک نرمینجه بولونماسیله تلافی یه چالیشمش .
غالبا موفق ده اولمش که سوزلرینک دوزگونلکنندن
زیاده کوزلرینک سوزگونلکی تماشا گرانک نظر
دقتی جلب ایله مش .

غربی « مفکوره » ده بو : برقادین ؛ برارکه حصر
محبت ایده مزمش ، متعدد عشق وسودا کچیریر ، بر
قاج ارکی سه وهرمش . بویله اولماسی ده مطلق
وطبیعی ایش !

قائله و قول اعتباریه آشاغیدن گلمه ، یعنی
آروپا محصولی بولونان بو حکمت اجتماعیه نک
صاوورلدینی مجلسده - هر ناصیله - بر قاج دانه
تورک خانمی ده بولونویورمش . باشقه لری نه ایسه نه
اما اونلرکده بصیرتی باغلانمش ، یاخود آروپالی بر
قادینه قارشى اعتراض آمیز سوز سویله مک ، داها
طوغروسى حقى مدافعه ایتک کندیلرنجه کبائر
مدنیه دن صایلمش اولاجق که هیچ بری قالقوب ده :
- باردون مادام ! حکمکزی تعیم ایتمکله
یا گیلدورسکمز . آروپا قادیلرینی بیلیمیز اما حقیقی
تورک خانملری ، یالکمز بر ارکی سه ویه بیلیرلرکه
اوده آنجاق زوچلیدر . حتی تعدد ازدواجی خوش
کورمه دکری ده - ولوکه مشروع برزوجه اولسون -
باشقه بر قادیندن قوجه لرینی قیصقانلرندن ایاری
کلیر . دییه مه مشلر .

قدمادن واولدجه حکمدان بولونان محترم بر
ذات ایله بو حادثه حقه ده کوروشدم ، مسئله یی ناصیل
تلقی ایتدیکنی آکلامق ایستدم . دیدی که :
- اوغلم ! بزم اولیه فقره لرمن واردر که موقعنده